

6. december 2021

Pamhule Skovs repræsentanter

Kort notat om det eksisterende friluftslivs udfordringer ved etablering af Naturnationalparker

Baggrund

- Natur- og biodiversetspakken (2020) skal give dansk natur et tiltrængt løft. Pakken omfatter hegning og græsning, men desværre ikke en udvidelse af de beskedne statslige naturarealer.
- I forhold til friluftsliv er pakkens fokus turisme og det betragtede friluftsliv - men ikke lokalbefolkningens store aktive friluftsliv, der udfolder sig på mange af arealerne i dag.
- For en række byer og regionale områder er det 70-100% af den nærliggende tilgængelige offentlige natur, der foreslås indhegnet til NNP.
- Det giver substantielle udfordringer for foreninger, efterskoler, eventarrangører, gårde med ride-aktiviteter og en bred vifte af selvorganiserede aktiviteter.

Formel eller reel adgang

- Når der er hegn og advarselsskilte, så vil mange borgere fremover ikke færdes på arealerne.
- De "svage" grupper rammes hårdest: ældre, gangbesværede og børn. Desuden hundeluftning, selvorganiseret idræt og alm. skovgæster der vil undgå utrygge oplevelser og risici
- Foreningslivet og de frivillige rammes hårdt af reelle risici, juridisk gråzone med øget risiko for ansvarspåleggelse, betydende restriktioner for events og adgang.

Sikkerhed

- Helårsgræssende kreaturer der ikke tilskudsfores er mindre opsøgende, men kan stadig være nærgående og i værste fald angribe skovgæster.
- I Holland har man NNP-lignende parker, hvor utrygge oplevelser og ulykker forekommer i et omfang, der har fået stor fokus i befolkningen og ved myndigheder. Således foreligger flere rapporter med årsagsanalyser og anbefalinger.
- Hunde er katalysator ved flertallet af ulykker. Adgang for hunde kan ikke forbydes i NNP.
- Udsatte heste og til dels andre store græssere udgør en særlig sikkerhedsrisiko for de ridende.
- Særligt sikkerhedsproblemer i kuperet urørt skov hvor der kan være dårlig oversigt og det er vanskeligt at passere græsserne i sikkerhedsafstand pga tæt og ofte våd skovbund.
- Der er tilsyneladende ikke foretaget risikoanalyser for udpegede og potentielle NNP-områder med stort komplekst friluftsliv.
- Der er angiveligt ikke planlagt systematisk registrering og rapportering af ulykker i de kommende NNP og for andre græsningsområder på statens arealer. Det kunne f.eks planlægges i samarbejde med Ulykkesgruppen ved Odense Universitetshospital

Børn og unge

- Fra officielt hold omtales NNP som et område, der vil få flere børn ud i naturen. Advarsler, restriktioner og juridiske gråzoner vil give færre børn i naturen.
- I dag er det alt overvejende spejderbevægelsen, friluftsidrætterne, skovbørnehaver og efterskoler, der får danske børn ud i naturen, fast, flere gange om ugen, året rundt. Det er vanskeligt at forestille sig, at "muligheder for nye naturoplevelser" vil opveje tab af store friluftsmiljøer drevet af frivillige i et stort antal foreninger i flere af de berørte områder.
- Børn og unge færdes idag alene og i små grupper i naturen uden problemer - f.eks. ved orienteringsløb, cykling på rundstrækninger og små spejderhold
- I NNP står det klart at pædagoger, trænere, efterskolelærer skal holde alle børn under konstant opsyn
- Præstø-ulykken understregede ansvaret og behovet for instrukser og beredskabsplaner, når man har børn og unge med i naturen med større risici. Den ansvarlige leder blev idømt betinget fængsel og bøde på 250.000kr
- Helgenæs-ulykken viste, at ulykker med store græssere er en juridisk gråzone.
- Der vil være mange pædagoger, frivillige trænere m.fl. der ikke kan/vil tage ansvaret for at have børn med i NNP. Det vil få væsentlige negative konsekvenser for det store arbejde med børn og unge, der foregår i en række af de berørte skove.

Stisystemer og sporbyggere

- Naturstyrelsens hidtidige samarbejde med frivillige MTB-sporbyggere i skove hvor mange cykler har medført
 - separering af skovgæster der giver bedre skovoplevelse for alle
 - god naturbeskyttelse når cyklende ledes uden om særlige naturværdier
- Fastfrysning af stisystemer i en mere dynamisk natur vil medføre gradvis afvikling af stier, hvilket giver ringere naturbeskyttelse og ringere skovoplevelse for øvrige skovgæster.
- Der tegnes et billede af at friluftsliv bare skal fortsætte som på Molslaboratoriet - men på Molslab er der intet organiseret friluftsliv, ingen riding og begrænset adgang i øvrigt. En række af de områder, der nu peges på til NNP, har et langt større friluftsliv.
- Flytning af stier kræver områder der reelt kan understøtte friluftaktiviteter.
- I Pamhule skov er der ingen alternativer. I andre skove, hvor der efterlades små arealer til friluftsliv i kanten af NNP, bliver der stor trængsel, risiko for konflikter om plads og prioritering, og slid på skoven. De nødvendige store millionbeløb til at udvide arealer og flytte friluftslivsfaciliteter indgår ikke i Natur- og biodiversitetspakken.

Events

- Flere af områderne der er udpeget eller peges på til NNP understøtter lokale, nationale og endda internationale events.
- Events har stor betydning for borgere som træningsmål og social begivenhed. Desuden for foreningernes profilering, forbundsforpligtigelser, og økonomi.
- "Større events" vil som udgangspunkt ikke blive tilladt.
- Det kan/vil være stærkt udfordrende for eventarrangører at afvikle events i områder med store græssere. Vil medføre at der kommer væsentlig færre eller ingen events
- Events med børn og unge vil som udgangspunkt ikke kunne afvikles i NNP.

Proces

- Processen er forhastet. Ingen i det ellers politisk prioriterede friluftsliv havde regnet med, at man pludselig skulle bruge de frivilliges ressourcer på at forsvare de aktiviteter, der får danskerne ud i sunde, robuste fællesskaber.
- Indragelsesprocessen er alt for spinkel og mangelfuld i forhold til de vidtrækkende konsekvenser af omlægning til NNP
- Adgangsforum under Miljøministeriet med medlemmer fra KL, DN, Friluftsrådet, L&F, Skovforeningen, DIF, DGI og NST. Her drøftes tiltag og problematikker vedr. adgang til statens arealer. Der har **ikke** været indkaldt til møde i de sidste tre år og Adgangsforum har aldrig hørt om NNP.
- Dialogen lider under, at man fra officielt hold tilsyneladende ikke anerkender mange af de problemstillinger, der er fremført af idrættens kapaciteter i Interessentgruppen.

Manglende kortlægning af friluftsliv

- Den minimale kortlægning af friluftslivet i områderne der peges på til NNP er en udfordring for processen og underminerer den nødvendige dialog om gode løsninger.
- Havde man foretaget en reel kortlægning af friluftaktiviteterne, ville det stå klart, at etablering af NNP i en række af de omfattede skove vil få vidtrækkende negative konsekvenser for friluftslivet i områderne.
- I Naturstyrelsens "two-pager" oplæg til de enkelte NNP fremgår en beskrivelse af alternative skovområder de steder, hvor sådanne findes. Ved gennemgang forekommer det tvivlsomt, om der ligger reelle analyser bag disse forslag.

Giv tid til kortlægning og dialog om gode løsninger

- Idrættens organisationer anbefaler, at NNP-processen sættes i bero.
- Der bør foretages grundig kortlægning af friluftslivet i de 5 udpegede områder og de 21 områder på bruttolisten.
- Der bør foretages reelle analyser af muligheder for flytning af ikke-kompatible aktiviteter til andre relevante områder i samme skove. Herunder økonomi og resulterende trængselsproblemer.

Der henvises til høringsnotater og indsigelser fra idrættens organisationer i Miljøministeriets Interessentgruppe for naturnationalparkerne.

Pamhule Skovs repræsentanter og idrættens hovedorganisationer stiller sig til rådighed for dialog om udfordringerne.

Med venlig hilsen

Jørgen Smed - næstformand Haderslev kommunes Idrætssamvirke

Tove Urup Madsen - Dansk Rideforbund/Dansk Islandshesteforening

Signe Marie Plenge - Formand for HMIF MTB og børneinstruktør.

Niels Holm - næstformand Aarhus Mountainbike Klub, Spor- og Naturudvalget i DCU.